

Dosarul nr. 2rac-109/22
2-12111988-01-2rac-16052022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: G. Manoli
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: M. Anton, I. Secieru, V. Cotorobai

D E C I Z I E

21 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Nicolae Leșan în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Enif-Also” și recursul declarat de avocatul Ion Arhiliuc în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Mobiport Lux”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Mobiport Lux” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Enif-Also” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 3 februarie 2022,

c o n s t a t ă:

La 15 iulie 2010, SRL „Mobiport Lux” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Enif-Also” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, a invocat că la 20 august 2009, 22 septembrie 2009, 25 septembrie 2009 și 19 octombrie a încheiat cu SRL „Enif-Also” contractele de antrepriză nr. 20/8, 48, 10 și 19/10. Potrivit acestor contracte, antreprenorul s-a obligat să execute lucrări de confecționare și instalare a construcțiilor din PVC, lucrări de confecționare montare a scurgerilor, pervazurilor la exteriorul ferestrelor termoizolante, lucrări de izolare termică a pereților cu polistiren expandat și lucrări de confecționare și montare a sistemelor de încălzire la obiectivului beneficiarului situat în mun. Chișinău, str. Poștei 53/1. Valoarea totală a lucrărilor a fost estimată de comun acord în sumă de 3330150 lei.

De asemenea, a menționat că conform prevederilor pct. 3.1 lit. b) din contractele de antrepriză nr. 10, 19/10 și 48, beneficiarul urmează să efectueze plata cu o zi înainte de finalizarea lucrărilor și semnarea actului de recepție. Iar, potrivit pct. 4.3.2 al contractului de antrepriză nr. 20/8, beneficiarul urma să achite integral

valoarea lucrărilor executate de către antreprenor, în decurs de 90 de zile după semnarea actului de recepție.

Reclamantul a relatat că a executat lucrările prevăzute în contracte, însă beneficiarul nu le-a achitat integral. Totodată, din motive neîntemeiate beneficiarul a refuzat să recepționeze o parte din lucrări, fiind astfel refuzată semnarea unor acte de recepție și primirea facturilor fiscale.

La finele lunii aprilie 2010, beneficiarul SRL „Enif-Also” a recepționat integral lucrările executate și a semnat toate facturile fiscale. Faptul executării integrale a lucrărilor de către antreprenor este confirmat prin actele de recepție corespunzătoare. Cu toate acestea, beneficiarul nu a achitat integral costul lucrărilor executate, iar datoria acumulată constituie suma de 2670150 lei.

Reclamantul a conchis că prin refuzul de a achita costul lucrărilor efectuate, beneficiarul a încălcat pct. 3.1 lit. b) din contractele de antrepriză nr. 10, 19/10 și 48, pct. 4.3.2 din contractul de antrepriză nr. 20/8, precum și prevederile art. 512, 513, 514, 572, 946 și 966 din Codul civil.

Cu toate acestea, a încercat să soluționeze situația creată pe cale amiabilă contactând telefonic reprezentanții și conducătorul beneficiarului, inclusiv a expediat la 10 aprilie 2010 și 02 iunie 2010 somații cu privire la onorarea obligațiilor asumate, care au fost recepționate la 3-4 iunie 2010. Însă, toate aceste încercări au eșuat, chiar și dacă beneficiarul a promis achitarea datoriei în termen restrâns.

Având în vedere că beneficiarul a refuzat să achite benevol datoria acumulată, antreprenorul consideră că urmează a fi încasat forțat în afară de datorie, penalitatea contractuală în mărime de 599427 de lei, dobânda de întârziere în cuantum de 3494694,40 de lei, prejudiciul material în mărime de 1672350 lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 lei și taxa de stat în mărime de 50000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul și-a concretizat de mai multe ori pretențiile, iar în final a solicitat încasarea de la beneficiar în beneficiul său a datoriei de bază în sumă de 2470149,68 de lei, penalitatea în mărime de 444626,76 de lei, dobânda de întârziere în cuantum de 3566899,43 de lei, prejudiciul în mărime de 1106699,42 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 lei și taxa de stat în mărime de 50000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 24 octombrie 2019, s-a admis parțial acțiunea depusă de SRL „Mobiport Lux”.

S-a încasat de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 1831439,78 de lei, cu titlu de datorie rămasă neachitată.

S-a încasat de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 329659,16 de lei, cu titlu de penalitate contractuală, calculată în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de neachitare a sumei datorate, dar nu mai mult de 180 de zile.

S-a încasat de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” taxa de stat în mărime de 50000 lei, achitată pentru examinarea cererii de chemare în judecată.

S-a încasat de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 10000 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistența juridică.

S-a respins cerința din cererea de chemare în judecată prin care s-a solicitat de a încasa de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de

3566899,43 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere, calculată până în ziua pronunțării hotărârii judecătorești, ca fiind neîntemeiată.

S-a respins cerința din cererea de chemare în judecată prin care s-a solicitat de a încasa de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 638710 lei, indicată în factura KX 5248805 din 11 mai 2010, ca fiind neîntemeiată.

S-a respins cerința din cererea de chemare în judecată prin care s-a solicitat de a încasa de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 1106699,42 de lei, cu titlu de prejudiciu pricinuit, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 3 februarie 2022, s-a respins apelul declarat de SRL „Mobiport Lux” și apelul incident declarat de SRL „Enif-Also” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 octombrie 2019.

La 14 aprilie 2022 avocatul Nicolae Leșan, acționând în interesele SRL „Enif-Also” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 3 februarie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului s-au reiterat aceleași argumente care au fost susținute și în instanța de apel, insistând asupra faptului că, în perioada an. 2009-2010 recepționarea finală a lucrărilor executate de antreprenor nu a avut loc din cauză că acestea nu au fost executate într-un volum convenit și nici nu corespund cerințelor declarate.

Mai mult, antreprenorul a executat parțial și neconform lucrările contractate, fapt care a prejudiciat direct și considerabil drepturile și interesele beneficiarului, iar acest fapt se confirmă prin raportul tehnico-științific din 07 februarie 2011, executat de Centru de Expertize Independente „Cexin”.

De asemenea, a specificat că potrivit raportului nominalizat, calitatea lucrărilor de construcție executate de antreprenor nu corespund cerințelor contractului și documentelor normative în vigoare. Or, nu au fost executate și/sau nu au fost finalizate lucrările de instalare a geamurilor și ușilor din PVS, fie aceste lucrări necesită remediere și reexecutare.

Recurentul a precizat că instanța de apel nu s-a expus asupra raportului menționat și nici asupra intervenirii în proces a SRL „AKdemir”, în calitate de intervenient accesoriu de partea sa, având în vedere că ultima a executat lucrările de remediere a viciilor și abaterilor, apărute ca rezultat al executării necalitative a lucrărilor efectuate de antreprenor la blocul locativ din mun. Chișinău, str. Poștei 53/1.

Astfel, examinarea litigiului în lipsa SRL „AKdemir”, în calitate de intervenient accesoriu a afectat temeinicia și legalitatea actului judecătoresc contestat.

La 10 mai 2022 avocatul Ion Arhiliuc, acționând în interesele SRL „Mobiport Lux” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 3 februarie 2022, solicitând admiterea recursului, modificarea hotărârilor judecătorești în partea încasării datoriei prin majorarea sumei de la 1831439,78 de lei până la 2470149,68 bani și în partea încasării penalității prin majorarea sumei de la 329659,16 le până la 444626,76 de lei, casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii dobânzii de întârziere și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acestei pretenții. Totodată, a solicitat încasarea de la SRL „Enif-Also” în beneficiul SRL

„Mobiport Lux” a taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 37500 lei și a taxei de stat la depunerea cererii de recurs în mărime de 25000 lei.

În motivarea recursului s-au reiterat aceleași argumente care au fost susținute și în instanța de apel, insistând asupra faptului că, instanțele ierarhic inferioare urma să aplice prevederile art. 957 Cod civil la soluționarea pretenției privind încasarea sumei de 638710 lei.

Totodată, instanța de apel în mod neîntemeiat a aplicat retroactiv prevederile art. 942 alin. (4) din Codul civil, la soluționarea pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere. Or, potrivit art. 7 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Mai mult, neretroactivitatea prevederilor art. 942 alin. (4) din Codul civil, în redacția legii din 01 martie 2019, rezultă în mod incontestabil și din jurisprudența vastă și statornică a Curții Supreme de Justiție (a se vedea dosarul nr. 2ra-1232/20 și nr. 2rac-163/20).

Prin referința din 17 iunie 2022, SRL „Mobiport Lux”, a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de SRL „Enif-Also”.

Prin referința din 21 septembrie 2021, avocatul Ion Arhiliuc în interesele SRL „Mobiport Lux” a solicitat restituirea recursului declarat de avocatul Nicolae Leșan în interesele SRL „Enif Also”, ca fiind declarat de o persoană neîmputernicită.

În acest sens, a indicat că, fondatorii SRL „Enif-Also” au decedat la 2 aprilie 2020 și, respectiv, 16 iunie 2019, iar recursul a fost depus la 14 aprilie 2022.

Referitor la aspectul dat, analizând materialele dosarului, Colegiul menționează că în conformitate cu art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiați.

Art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, prevede că împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Potrivit art. 81 alin.1 din Codul de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

În speță, Colegiul constată că avocatul Nicolae Leșan, a fost împuternicit de administratorii SRL „Enif Also” în baza mandatului seria MA nr.1357748 din 24 iulie 2019, iar acte ce ar confirma alegațiile avocatului Ion Arhiliuc prin referința din 21 septembrie 2021, privitor la încetarea împuternicirilor acordate avocatului Nicolae Leșan, iar la concret un certificat de deces care atestă că administratorul companiei SRL „Enif Also” este decedat, la dosar lipsesc.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a expediat prin intermediul poștei electornice decizia motivată participanților la proces, la 13 aprilie 2022.

Astfel, recursul declarat de avocatul Nicolae Leșan, în interesele SRL „Enif-Also”, la 14 aprilie 2022 și recursul declarant de avocatul Ion Arhiliuc, în interesele SRL „Mobiport Lux”, la 10 mai 2022, sunt depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2022 completul din 3 judecători a considerat recursul declarat de avocatul Nicolae Leșan în interesele SRL „Enif-Also” și recursul declarat de avocatul Ion Arhiliuc în interesele SRL „Mobiport Lux” admisibile și au decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de avocatul Nicolae Leșan în interesele SRL „Enif-Also” și de avocatul Ion Arhiliuc în interesele SRL „Mobiport Lux” și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar

în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pornind de la faptul că în sistemul legislației procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, Lebedinski vs Moldova, 16 iunie 2015, parag. 31, 35 – 36; Nichifor vs Moldova, 20 septembrie 2016, parag. 29 – 31).

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei civile, au constatat că la 20 august 2009, 22 septembrie 2009, 25 septembrie 2009 și 19 octombrie 2009, între SRL „Mobiport Lux”, în calitate de antreprenor și SRL „Enif-Also”, în calitate de beneficiar au fost încheiate contractele de antrepriză nr. 10, 19/10, 20/8 și 48 (f.d. 6-10, vol. I).

Potrivit contractelor de antrepriză nominalizate, antreprenorul s-a obligat să execute lucrări de confecționare și instalare a construcțiilor din PVC, lucrări de confecționare montare a scurgerilor, pervazurilor la exteriorul ferestrelor termoizolante, lucrări de izolare termică a pereților cu polistiren expandat și lucrări de confecționare și montare a sistemului de încălzire la obiectivului beneficiarului situat în mun. Chișinău, str. Poștei 53/1. Valoarea totală a lucrărilor a fost estimată de comun acord în sumă de 3330150 lei.

Din facturile fiscale seria nr. SU2622989 din 18.09.2009, seria nr. KX2212099 din 01.10.2009, seria nr. KX2212170 din 12.10.2009, seria nr. KX2212422 din 14.12.2009, seria nr. KX2212441 din 18.02.2010, seria KX2212446 din 02.03.2010, seria nr. SU3527654 din 04.05.2010, seria nr. KX4848869 din 13.04.2010, seria nr. KX4848900 din 30.04.2010, seria nr. KX5248804 din 10.05.2010 și actele de predare primire din 01.10.2009, 12.10.2009, 14.12.2009, 18.02.2010, 13.04.2010, 02.03.2010, 30.04.2010, 10.05.2010, se atestă cert că SRL „Mobiport Lux” a executat lucrările stabilite în contractele de antrepriză, iar SRL „Enif-Also” a recepționat aceste lucrări, fapt confirmat prin aplicarea semnăturii și ștampilei instituției pe aceste acte (f.d. 36, 38-58, vol. VI).

Totodată, potrivit facturii fiscale seria KX5248805 din 11.05.2010, antreprenorul a executat lucrări de izolare termică a pereților, însă această factură nu a fost recepționată și nici semnată de beneficiarul SRL „Enif-Also” (f.d. 37, vol. , vol. VI).

Actul de verificare dintre SRL „Mobiport Lux” și SRL „Enif-Also” pentru perioada 01.01.2009-27.09.2011, atestă că datoria beneficiarului față de antreprenor este în mărime de 1831439,78 de lei (f.d. 188, Vol. II).

Din motiv că beneficiarul nu-și execută benevol obligația de achitare a lucrărilor executate, antreprenorul s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a dms parțial acțiunea.

Judecând cauza în ordine de apel, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată hotărârea primei instanțe.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția instanței de apel este pripită, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrarea a litigiului dedus judecării, precum și cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material.

Mai mult, examinând considerentele deciziei atacate se constată că analiza instanței de apel este insuficientă și nu răspunde criticilor invocate de recurenți și anume că:

- instanțele ierarhic inferioare incorect au respins cerința de încasare a datoriei în mărime de 638710 lei;

- la soluționarea cerinței privind încasarea dobânzii de întârziere eronat a fost aplicat prevederile art. 942 alin. (4) Cod civil, în redacția din 1 martie 2019;

- prețul lucrărilor executate de antreprenor nu au fost determinat pe baza cantităților de lucrări real executate, în condițiile și cu formalitățile prevăzute în contractele de antrepriză;

- instanța de fond nu s-a expus asupra cererii de intervenție în proces (f.d. 149-153, vol. VI).

La soluționarea speței în cauză urmează a fi aplicate normele Codului civil în redacția de până la 01 martie 2019.

Așadar, Curtea Supremă de Justiție conchide că în cazul contractului de antrepriză având ca obiect realizarea de lucrări, obligația principală a antreprenorului este aceea de a executa lucrarea, iar obligația principală a beneficiarului este aceea de recepționa lucrarea și a plăti prețul convenit, conform 946 alin. (1) Cod civil, în redacția de până la 1 martie 2019.

Totodată, din sensul acestei norme rezultă inechivoc că la momentul recepției, prețul lucrărilor devine exigibil, cu excepția situațiilor indicate în art. 958 Cod civil.

Față de aceste considerente, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a observat criticile prin care beneficiarului SRL „Enif-Also” a invocat că lucrările executate de antreprenor nu corespund condițiilor prevăzute în contractele de antrepriză, iar acest fapt se confirmă prin raportul tehnico-științific din 07 februarie 2011, executat de Centru de Expertize Independente „Cexin”.

De fapt, instanța de apel nu a răspuns criticilor invocate în calea ordinară de atac, care viza pretinsa culpă a SRL „Mobiport Lux” în executarea necalitativă a lucrărilor stabilite în contractele de antrepriză, și nici nu a apreciat raportul tehnico-științific din 07 februarie 2011, odată ce toate cererile de numire a expertizei judiciare au fost respinse de instanța de fond.

Mai mult, instanța de recurs constată că instanța de apel, în mod pripit a stabilit că momentul exigibilității creanței este acela al întocmirii actelor de recepție a lucrărilor și semnării facturilor fiscale, fără a analiza în concret aspectele susținute de SRL „Enif-Also” cu privire la necalitatea lucrărilor stabilite prin actele nr. 25, 26 și 227 din 16 februarie 2011 și raportul tehnico-științific din 07 februarie 2011, cu

atât mai mult că beneficiarul și-a executat în temeiul art. 959 Cod civil, dreptul de a înainta reclamații cu privire la abaterile de la condițiile contractului imediat după constatarea lor (f.d. 106, vol. III).

În această succesiune logică, având în vedere că instanța de recurs nu este în drept de a administra noi dovezi, însă are obligația de a se expune asupra tuturor argumentelor din recurs, iar alegațiile recurentului SRL „Enif-Also” vizează lipsa aprecierii raportului tehnico-științific din 07 februarie 2011 și actelor privind calitatea lucrărilor la obiectul din mun. Chișinău nr. 25, 26 și 27 din 16 februarie 2011, în situația în care această obligație a fost ignorată de instanța de apel, la caz, se impune casarea deciziei contestate cu rejudecarea cauzei în ordine de apel.

Or, instanța de recurs nu poate să analizeze probleme de fapt, care nu au fost supuse analizei de către instanța de apel sau să le înlocuiască cu constatările sale proprii (a se vedea cauza Covalenco v. Moldovei, nr. 72164/14 din 16 iunie 2020), deoarece urmează să acționeze ca o instanță de fond, ceea ce este contrar procedurii de recurs.

Suplimentar, se evidențiază că instanța de fond a lăsat fără examinare cererea SRL „AKdemir” privind intervenirea în proces în calitate de intervenient accesoriu (f.d. 149-153, 161, vol. VI), iar instanța de apel a omis să se expună asupra argumentului recurentului SRL „Enif-Also” că examinarea litigiului în lipsa SRL „AKdemir”, afectează temeinicia și legalitatea hotărâri. Deci, aceste circumstanțe atestă încălcarea normelor de drept procesual la soluționarea litigiului și îngrădirea dreptului terțului la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Cu referire la recursul declarat de SRL „Mobiport Lux”, instanța de recurs îl consideră la fel întemeiat, or instanța de apel a aplicat și interpretat eronat normele de drept material.

În primul rând, instanța de apel a respins cerința SRL „Mobiport Lux” cu privire la încasarea datoriei în mărime de 638710 lei, bazându-se pe faptul că factura fiscală seria KX5248805 din 11.05.2010 nu a fost semnată de beneficiar, fără să țină cont de faptul că conform art. 957 alin. (3) Cod civil, recepționării i se asimilează situația în care clientul nu preia lucrarea în termenul stabilit în acest scop de antreprenor.

De asemenea, la examinarea cerinței privind încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 12.06.2010-01.12.2018, în temeiul art. 619 Cod civil, în redacția de până la 1 martie 2019, instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 942 alin. (4) Cod civil, în redacția din 1 martie 2019, or, potrivit art. 6 alin. (1) Cod civil, în redacția de până la 1 martie 2019 (redacția nouă art. 7 alin. (1)), legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Întru-cât nu au fost determinate cert circumstanțele importante ce vizează volumul lucrărilor executate de antreprenor și prețul final bazat pe cantitatea lucrărilor real executate, iar cerințele nominalizate sunt în strânsă legătură cu cele menționate, este inadmisibil de a păstra decizia instanței de apel, în condiția în care acestea nu conțin motive care să releve realizarea cercetării judecătorești efective și

adevate în legătură cu motivele referitor la determinarea volumului și prețului lucrărilor executate de antreprenor.

În sensul art. 390 alin. (1) lit. e), f), alin.(2) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului. În cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.

În continuarea acestui raționament, Colegiul relevă că, este de obligația instanței de judecată de a-și motiva soluția prin prisma poziției ambelor părți litigante, susținută de un suport probatoriu pertinent raportat la normele de drept material aplicabile litigiului dedus judecării.

Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzei, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

CtEDO, în cauza *Capacchione v. Republica Moldova*, cererea nr. 22616/10, hotărârea din 30 noiembrie 2021, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, *Perez v. Franța [MC]*, nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). De asemenea, Curtea reiterează jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest Articol obligă, inter alia, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020, și cauzele citate acolo).

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiectiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile delcrate de avocatul Nicolae Leșan în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Enif-Also” și de avocatul Ion Arhiliuc în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Mobiport Lux”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din din 3 februarie 2022, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Mobiport Lux” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Enif-Also” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Dumitru Mardari